

Bölüm 4

KARACİĞER HİSTOLOJİSİ

Rümeysa GÖÇ¹

Vücuttaki en büyük bez olarak görev yapan karaciğer, bağ dokusu tarafından zayıfça çevrelenmiş dört adet lobdan oluşur. Karaciğer de diğer pek çok organlar gibi stroma ve parankimadan meydana gelir (Abdel-Misih SR,2010).

1. STROMA

Karaciğeri en dıştan örten seröz zara, visseral periton denilir. Tek katlı yassı epitelyum özelliğe sahip mezotelyum ve hemen altındaki ince bağ dokusundan oluşur (Abraham LK.,2006). Visseral peritonun altındaki elastik lif ve kollajen içeren özel kapsüle; 'Kapsüla Fibroza veya Glisson Kapsülü' denir (Abdel-Misih SR,2010, Abraham LK.,2006). Glisson kapsülü, organın şeklinin korunmasını, dışardan destek vermesinin yanı sıra, yapısında az sayıda küçük kan damarına da bulundurur (Demirsoy A.,1996). Glisson kapsülü hilum bölgesinde içeriye doğru ilerleyip porta hepatisten itibaren organın iç tarafına doğru dallanan hepatik arterle portal venin damar ağını ve safra kanallarını takip eden bağ dokusu şeklinde devam eder (Demirsoy A.,1996, Erbenği T., 1985). Bu sayede karaciğer loblara ve sonrasında lobüllere ayrılır. Lobüllerin birbirleriyle birleştiği alanlarda bağ dokusunun kalınlığı artarak enine kesitlerde üçgen şeklindeki bölgelere portal aralık veya Kiernan aralığı veya portal alan denir (Abraham LK.,2006, Demirsoy A.,1996). 'Portal Triat veya Portal Üçgen' de denilen portal alan içinde en büyük olanı olan venülün lümeni düzensiz ve duvarı incedir. Arter ise, daha düzgün lümenli, daha küçük ve daha kalın duvarlıdır (Şekil Abdel-Misih SR,2010). Safra kanalının ise tek katlı kübik epiteli sayesinde diğerlerinden ayırt edilir (Abraham LK.,2006, Erbenği T., 1985).

¹ Arş.Gör.Dr., Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Histoloji ve Embriyoloji Anabilim Dalı, rumeysagoc@erciyes.edu.tr

7. KARACİĞER LENF KANALLARI VE AKIMI

Lobül içinde lenfatik damar yer almaz. Sinüzoidler ile hepatositler arasındaki Disse aralığı lenfin ilk oluşmaya başladığı alandır. Disse aralığından az miktarda plazma lobülün periferinde bulunan Mall aralığına akar. Mall aralığından ise portal alandaki lenfatik damarlara boşalır. Disse aralığı lenfatik bir kanal olmayıp intersellüler boşluktaki gibi retiküler fibriller vardır. Lenf sıvısı bu bölgeler arasında serbestçe dolaşır. Portal alandan başlayan kör uçlar halindeki karaciğer lenf damarları birleşerek en son duktus torasikusa boşalırlar. Duktus torasikusa ulaşan lenfin büyük kısmı karaciğerden, az bir bölümü ise mezenterik lenfatikler aracılığıyla bağırsaklardan kaynaklanmaktadır (Demirsoy A.,1996,Le Blanc K., 2004). Karaciğerde üretilen lenf diğer organlardaki lenf sıvılarından daha fazla protein, albümin ve globülin içerir (Demirsoy A.,1996).

KAYNAKÇA

1. Abdel-Misih SR, Bloomston M. Liver anatomy, *Surgical Clinics*. 2010; 90(4), 643-53.
2. Kierszenbaum A. L. (2006) Karaciğer, *Histoloji ve Hücre Biyolojisi: Patolojiye Giriş* içinde, (Demir R., Çev. Ed.) Ankara: Palme Yayıncılık.
3. Demirsoy, A. (1996) Yaşamın Temel Kuralları. Demirsoy, A. *Genel Biyoloji* içinde (7. Baskı) Ankara: Meteksan Yayınları.
4. Erbenği T. (1985) *Histoloji* (1.Baskı) İstanbul: Beta Basım Yayın A.Ş.
5. Esrefoğlu M. (2004) *Renkli Resimli Genel ve Özel Histoloji*, Ankara: Pelikan Tıp Teknik Yayıncılık.
6. Feldman M, Friedman LS, Brandt LJ. (2010) *Sleisenger and Fordtran's Gastrointestinal and Liver Disease* (9 ed) Amsterdam: Elsevier.
7. Hatiboğlu TM, (1989) *Anatomi ve Fizyoloji*. Ankara: Hatiboğlu Yayınları.
8. Hiatt JL, Gartner LP. (2013) *Color Atlas and Text of Histology*, Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkin.
9. Junqueira LC, Carneiro J, Kelley RO. (2003) *Basic histology: text & atlas*,(7th.) New York: McGraw-Hill
10. Karaöz E. (2002) Sindirim Sistemi Histolojisi, Karaöz E. (Ed.) *Özel Histoloji* içinde Isparta: SDÜ Basımevi.
11. Le Blanc K., Pittenger M. Mesenchymal stem cells: progress toward promise. *Cytotherapy*, 2004; 7 Suppl 1:36-45.
12. Legacy (2015) *Liver-Digestive Anatomy* (04/04/2019 tarihinde <http://legacy.owensboro.kctcs.edu/GCaplan/anat2/notes/APIINotes8%20Digestive%20Anatomy%20II.html>. adresinden ulaşılmıştır).
13. Ovalle WK, Nahirney PC. (2009) Karaciğer, Müftüoğlu S., Kaymaz M., Atilla P. (Eds) *Netter's Essential Histology* içinde İzmir: Güneş Tıp Kitabevleri.
14. Paker Ş. (1993) Karaciğer, Paker Ş. (Ed.) *Histoloji* içinde Bursa: Uludağ Üniversitesi Güçlendirme Vakfı Yayınları.
15. Petorak İ. (1984) *Medikal Embriyoloji*. İstanbul:Osman Aykaç Matbaası.
16. Ross MH, Pawlina W. (2014) *Histoloji / Konu Anlatımı ve Atlas, İlişkili Hücre Biyolojisi ve Moleküler Biyoloji ile*. (6 ed.) Ankara: Palme Yayıncılık.
17. Solomons, G., Fryhle, C., (2002) Organik Kimya, (Okay, G., Yıldırım, Y. Çev. Ed.) İstanbul: Literatür Yayıncılık.
18. Tekelioğlu M. (2002) *Özel Histoloji: İnce Yapı ve Gelişme*, Ankara: Antıp Aş Tıp Kitapları ve Bilimsel Yayınları

Fizyoloji-Histoloji-Embriyoloji

19. Tortora GJ, Derrickson B. (2012) *Principles of Anatomy & Physiology* (13 ed.) New Jersey: John Wiley & Sons.
20. Welsch U. (1999) *Sobotta/ Histoloji Renkli Mikroskopik Anatomi Atlası*, Tekelioglu, M. (Ed.), İstanbul: Beta Basım A.Ş.
21. Yağmurca M. (2003) *Karaciğer Histolojisi*, Dilek O.N. (ed) *Karaciğer* (1nd ed). Afyon: AKÜ Yayınları.
22. Young B, Lowe JS, Stevens A, (2006) *Wheater's Functional Histology: A Text and Colour Atlas*, (5th ed) Amsterdam: Elsevier.